

Sygn. akt III CO 1037/22

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa A. R.
przeciwko K. R.
o rozwód,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 17 listopada 2022 r.,
na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Łodzi
o przekazanie sprawy I ACa 17/22
do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Łodzi wystąpił do Sądu Najwyższego o przekazanie innemu sądowi równorzędnemu w trybie art. 44¹ k.p.c. sprawy z powództwa A. R. przeciwko K.R. o rozwód. W uzasadnieniu wskazał, że dotychczasowy pełnomocnik jednej ze stron pełni obecnie urząd sędziego w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy, a także obecny pełnomocnik pozwanej adw. J. B. przez wiele lat sprawowała urząd sędziego w sądach apelacji łódzkiej, które to okoliczności mogłyby wywołać wątpliwości co do rzetelności i obiektywności prowadzonego postępowania, co nie służy dobru wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wprowadzony ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1469 ze zm., dalej jako: „ustawa nowelizująca”) art. 44¹ k.p.c. stwarza możliwość przekazania przez Sąd Najwyższy konkretnej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1); o przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Przepis ten wszedł w życie w dniu 7 listopada 2019 r. Ma jednak zastosowanie także w sprawach, w których postępowanie zostało wszczęte przed tym dniem (art. 9 ust. 2 ustawy nowelizującej, zob. również postanowienia Sądu Najwyższego: z 19 grudnia 2019 r., V CO 294/19, nie publ. i z 29 stycznia 2020 r., V CO 8/20, nie publ.).

Należy podkreślić, że kwestia właściwości sądu musi być oceniana w kontekście Konstytucji (por. art. 45 Konstytucji RP, zapewniający i kształtujący prawo do sądu właściwego), zaś rozwiązanie przyjęte w art. 44¹ k.p.c. stanowi wyjątek od kodeksowej zasady rozpoznawania sprawy przez sąd właściwy miejscowo. W konsekwencji art. 44¹ k.p.c. powinien być interpretowany w sposób ścisły. Do przekazania sprawy do innego sądu może zatem dojść jedynie w razie powstania okoliczności faktycznych odnoszących się do przedmiotowych lub podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że rozpoznanie sprawy przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, albowiem godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 maja 2020 r., sygn. akt V CO 1/20, nie publ.).

Przytoczone przez Sąd Apelacyjny okoliczności związane z pełnieniem urzędu sędziego przez dotychczasowego pełnomocnika jednej ze stron, jak również sprawowania tego urzędu przez obecnego pełnomocnika pozwanej, nie stanowią dostatecznej podstawy do uznania, że dobro wymiaru sprawiedliwości, a w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego, wymaga rozpoznania tej sprawy przez inny sąd równorzędny.

Należy podkreślić, że okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana musi być realna, a nie hipotetyczna. Nie uzasadniają istnienia takiej obawy okoliczności wskazane przez Sąd Apelacyjny, tym bardziej wobec możliwości ewentualnego skorzystania z instytucji wyłączenia sędziego.

Z uwagi na powyższe Sąd Najwyższy uznał, że nie ma podstaw do zastosowania instytucji przewidzianej w art. 44¹ k.p.c.

[as]